

BASIN BÜLTENİ**23.01.2026**

DEVA Partili Karal, tüketim tarihi geçmiş ürünlerin satışını Meclis'e taşıdı:
"Emekliye 20 bin lirayı reva gören zihniyet, vatandaşı tarihi geçmiş gıdaya mahkûm ediyor"

DEVA Partisi Genel Başkan Yardımcısı ve İstanbul Milletvekili Hasan Karal, artan yoksulluk ve düşük gelir politikalarının halk sağlığını tehdit eden vahim bir tabloyu ortaya çıkardığını belirterek, dar gelirli vatandaşların fiilen tarihi geçmiş gıda ürünlerine yönelmek zorunda bırakıldığını söyledi. Soru önergesi veren Karal, "Vatandaşların 'tarihi geçmiş ürünlerin hedef kitlesi' haline gelmesi, tüketici hakkı ihlali değil midir?" diye sordu.

DEVA Partili Hasan Karal, bu tabloyu Türkiye Büyük Millet Meclisi gündemine taşıyarak Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı ile Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın yanıtlaması istemiyle iki ayrı yazılı soru önergesi verdi. Birçok ilde faaliyet gösteren bazı market zincirlerinde, tavsiye edilen tüketim tarihi aylar hatta bir yıla yakın süre geçmiş ürünlere özellikle emekliler, öğrenciler, engelliler ve dar gelirli vatandaşlar tarafından rağbet olduğunu kaydeden Karal, bu tablonun gelir politikaları, gıda güvenliği ve kamu denetimi açısından açıklığa kavuşturulması gerektiğini belirtti.

“Bu durum insan onuru ve sosyal devlet meselesidir”

Karal, “Emekliye 20 bin lirayı yeterli gören bir anlayışın, vatandaşı sağlıklı gıdaya erişimden de mahrum bıraktığını” vurgulayarak, bu tablonun doğrudan halk sağlığı, insan onuru ve sosyal devlet meselesi olduğunun altını çizdi.

Tarım ve Orman Bakanı’na sorulan sorular

Milletvekili Karal, Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı’ya şu soruları yöneltti:

1. Tavsiye edilen tüketim tarihi (TETT) geçmiş ürünlerin satıldığı marketlerde, vatandaşların “en az riskli olanı seçmek zorunda kalması”, Bakanlığınızca halk sağlığı açısından kabul edilebilir bir durum olarak mı değerlendirilmektedir?
2. Türkiye genelinde TETT’si geçmiş gıdaların satışına izin verilen açık, bağlayıcı ve ürün bazlı bir üst süre bulunmakta mıdır? Varsa bu süreler hangi bilimsel kriterlere dayanmaktadır?
3. TETT’si aylar hatta bir yıla yakın süre geçmiş gıdaların, yoksulluk nedeniyle emekli, öğrenci, engelli ve dar gelirli vatandaşlar tarafından düzenli olarak satın alındığı, vatandaş beyanları ve saha gözlemleriyle açıkça ortadayken; Bakanlığınız bu durumu halk sağlığı ve güvenli gıdaya erişim açısından bir kriz olarak görmekte midir?
4. Mevzuat gereği mikrobiyolojik açıdan riskli olduğu için STT kullanılan et, süt ve süt ürünleri gibi gıdaların, TETT gerekçesiyle fiilen satışa sunulduğu iddiaları doğru mudur? Bu tür satışlar tespit edilmiş midir?
5. Son 5 yıl içinde, TETT veya STT’si geçmiş ürünlerin tüketimiyle ilişkili olduğu değerlendirilen gıda zehirlenmesi, hastane başvurusu veya ölüm vakası bulunmakta mıdır? Varsa sayıları ve ürün grupları nelerdir?
6. TETT’si geçmiş ürünlerin satışa sunulduğu işletmelerde yapılan denetimlerde; kaç işletmede ihlal tespit edilmiştir? Kaçına idari para cezası uygulanmıştır? Kaçı hakkında faaliyetten men veya kapatma işlemi yapılmıştır?
7. Bakanlığınızca, TETT’si geçmiş ürünlerin hangi koşullarda imha edilmesi gerektiğine ilişkin açık ve zorlayıcı bir uygulama bulunmakta mıdır? Yoksa imha yerine satışın fiilen teşvik edildiği bir sistem mi oluşmuştur?
8. Gıda israfının önlenmesi amacıyla, TETT’si geçen ürünlerin piyasada satılması yerine, gıda bankacılığı, sosyal yardım veya kontrollü bağış mekanizmalarıyla değerlendirilmesine yönelik neden yeterli bir kamu modeli oluşturulmamıştır?
9. Vatandaşların, ekonomik zorunluluk nedeniyle “tarihi geçmiş gıda tüketmek zorunda kalması”, Bakanlığınızca sosyal devlet ilkesiyle bağdaşır bir tablo olarak mı görülmektedir?
10. Bakanlığınız, TETT’si ve STT’si geçmiş gıdaların piyasada yaygın biçimde bulunmasının beslenme güvenliğini, kronik hastalık risklerini, toplum sağlığı üzerindeki uzun vadeli etkilerini izlemekte midir?

Ticaret Bakanı'na sorulan sorular

Karal, Ticaret Bakanı Ömer Bolat'tan ise şu soruları yanıtlanmasını istedi:

1. Tavsiye edilen tüketim tarihi (TETT'si aylar hatta bir yıla yakın süre geçmiş gıda ürünlerinin; "indirim", "fırsat", "israf karşıtı" veya benzeri ifadelerle satışa sunulması, Bakanlığınızca tüketiciyi yanıltıcı ticari uygulama kapsamında değerlendirilmekte midir?
2. TETT'si geçmiş ürünlerin satışında, tüketicinin sağlık riskleri konusunda açık, anlaşılır ve yeterli biçimde bilgilendirilmesini zorunlu kılan bağlayıcı bir düzenleme bulunmakta mıdır?
3. TETT'si geçmiş ürünlerin özellikle dar gelirli, emekli, öğrenci ve engelli vatandaşlar tarafından ekonomik zorunluluk nedeniyle düzenli olarak satın alındığına dair saha verileri Bakanlığınızın bilgisi dâhilinde midir? Bu tablo, tüketicinin korunması politikaları açısından bir alarm durumu olarak değerlendirilmekte midir?
4. Son 3 yıl içinde, TETT veya STT'ye ilişkin yanıltıcı etiketleme, eksik bilgilendirme veya aldatıcı tanıtım nedeniyle denetlenen market sayısı kaçtır? Kaçına idari yaptırım uygulanmıştır?
5. TETT'si geçmiş ürünlerin, piyasa fiyatlarının çok altında sunulmasının tüketiciyi sağlık risklerini göz ardı etmeye zorlayan haksız ve dengesiz bir ticari yönlendirme oluşturduğu değerlendirilmekte midir?
6. TETT'si geçmiş ürünlerin internet üzerinden satışında, tüketicinin bilgilendirilmesine yönelik özel bir denetim veya ilave yükümlülük uygulanmakta mıdır? Uygulanıyorsa bu denetimler hangi sıklıkla yapılmaktadır?
7. Ekonomik kırılganlığı yüksek grupların, fiilen "tarihi geçmiş ürünlerin hedef kitlesi" hâline gelmesi, Bakanlığınızca adil piyasa düzeni ve tüketici hakkı ihlali olarak görülmekte midir?
8. TETT'si geçmiş ürünlerin satışının yaygınlaşmasının, normal perakende piyasasında fiyat dengelerini bozduğu ve düşük gelirli tüketiciler için sağlıksız bir alternatif pazar yarattığı yönünde Bakanlığınızca yapılmış bir değerlendirme var mıdır?
9. Bakanlığınız, TETT'si ve STT'si geçmiş ürünlerin "ucuzluk" gerekçesiyle pazarlanmasının, yoksulluğu yöneten ancak çözmeyen bir ticaret pratiğine dönüştüğü eleştirilerine katılmakta mıdır?
10. Tüketicinin, ekonomik zorunluluk nedeniyle sağlık riski taşıyan ürünleri tercih etmek zorunda kalması, Bakanlığınızca tüketicinin korunması ve sosyal devlet ilkeleriyle bağdaşır bir tablo olarak mı değerlendirilmektedir?